

1 Какви са условията за получаване на развод?

При искане за развод трябва да се подаде молба до компетентния окръжен съд (*sąd okręgowy*) по последното съвместно местопребиваване на съпрузите. Съдът постановява решение след провеждането на изслушване. Издаденото на по-ранен етап решение за раздяла не представлява условие за получаване на развод. Трябва да бъде установено, че е настъпило дълбоко и непоправимо разстройство на брака.

2 Какви са основанията за развод?

Основанията за допускане на развод са, че е настъпило дълбоко и непоправимо разстройство на брака. Необходимо е да бъдат изпълнени и двете условия (член 56, параграф 1 от Кодекса за семейството и настояничеството — „KRiO“).

Дори когато е настъпило дълбоко и непоправимо разстройство на брака обаче, развод не може да бъде постановен, ако това би накърнило интересите на малолетни или непълнолетни деца, родени по време на брака, или ако по други причини това би било несъвместимо с правилата за общностен живот. Развод не се допуска и когато молбата е подадена от съпруг, който единствен носи вина за разстройството на брака, освен когато другият съпруг се съгласи на развод или неговият отказ да даде съгласие за развода е несъвместим, при определени обстоятелства, с правилата за общностен живот.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Разведен съпруг, който при сключването на брака е променил своето фамилно име, може да върне предбрачното си фамилно име в срок от три месеца от момента, в който решението за развод стане окончателно. Във връзка с това трябва да бъде подадена декларация до началника на службата по вписванията или до консул. Освен това разведенният съпруг е свободен да сключи нов брак.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

При сключването на брака по закон се създава съпрузеска имуществена общност (законова съсобственост), която включва имуществото, придобито от единия или от двамата съпрузи през целия период на съществуване на законовата съсобственост (съвместна собственост). Имущество, което не е обхванато от законовата съсобственост, представлява личното имущество на съпруга (съпругата). По искане на единия от съпрузите съдът може да подели с решението за развод и имуществената общност, стига подялбата на имуществото да не води до прекомерно забавяне на производството. Двамата съпрузи имат равни дялове в имуществената общност. Поради важни причини обаче всеки от съпрузите може да поиска от съда да раздели имуществената общност според степента, в която всеки от тях е допринесъл за придобиването на съответното имущество.

Когато съпрузите живеят в общо жилище, съдът определя в решението за развод как следва да се използва жилището през периода, в който разведените съпрузи продължават да живеят заедно в него. При изключителни обстоятелства, когато единият от съпрузите прави съжителството невъзможно чрез тежко укорими действия, съдът може да разпорежи извеждането му от жилището по искане на другия съпруг.

Ако и двамата съпрузи поискат, в решението за развод съдът може също така да раздели общото жилище или да предостави жилището на единия от съпрузите, ако другият се съгласи да го напусне, без да бъдат осигурени жилище и удобства, с които да бъде заместено, доколкото подобно разделяне или предоставяне на жилището е възможно. Когато постановява решение относно общото жилище, съдът отчита на първо място нуждите на децата и на съпруга, на когото е поверено да упражнява родителската отговорност.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

При сключването на брака по закон се създава съпрузеска имуществена общност (законова съсобственост), която включва имуществото, придобито от единия или от двамата съпрузи през целия период на съществуване на законовата съсобственост (съвместна собственост). Имущество, което не е обхванато от законовата съсобственост, представлява личното имущество на съпруга (съпругата). По искане на единия от съпрузите съдът може да подели с решението за развод и имуществената общност, стига подялбата на имуществото да не води до прекомерно забавяне на производството. Двамата съпрузи имат равни дялове в имуществената общност. Поради важни причини обаче всеки от съпрузите може да поиска от съда да раздели имуществената общност според степента, в която всеки от тях е допринесъл за придобиването на съответното имущество.

Когато съпрузите живеят в общо жилище, съдът определя в решението за развод как следва да се използва жилището през периода, в който разведените съпрузи продължават да живеят заедно в него. При изключителни обстоятелства, когато единият от съпрузите прави съжителството невъзможно чрез тежко укорими действия, съдът може да разпорежи извеждането му от жилището по искане на другия съпруг.

Ако и двамата съпрузи поискат, в решението за развод съдът може също така да раздели общото жилище или да предостави жилището на единия от съпрузите, ако другият се съгласи да го напусне, без да бъдат осигурени жилище и удобства, с които да бъде заместено, доколкото подобно разделяне или предоставяне на жилището е възможно. Когато постановява решение относно общото жилище, съдът отчита на първо място нуждите на децата и на съпруга, на когото е поверено да упражнява родителската отговорност.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

Разведен съпруг, по отношение на когото не е установено, че единствено той носи вина за разстройството на брака, и който изпитва финансови затруднения, може да поиска от другия разведен съпруг издръжка, която отговаря на неговите разумни нужди и на финансовите възможности на другия съпруг.

Ако е установено, че само единият от съпрузите носи вина за разстройството на брака и разводът води до съществено влошаване на финансовото състояние на другия съпруг, съдът може да постанови, по искане на съпруга, който не носи вина, че този, който единствено носи вина, е длъжен да допринесе за разумните нужди на съпруга, който не носи вина, дори ако последният не изпитва финансови затруднения.

Задължението за издръжка на съпруг се прекратява, когато този съпруг сключи нов брак. Когато обаче разведен съпруг, за когото не е установено, че носи вина за разстройството на брака, е задължен да плаща издръжка, задължението за издръжка също се прекратява 5 години след решението за развод, освен ако по искане на лицето, което има право на издръжка, съдът удължи този петгодишен период поради извънредни обстоятелства.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Това е официална раздяла, т.е. тя се постановява от съда съгласно членове 1—6 от Кодекса за семейството и настойничеството (KRiO).

5 Какви са условията за законна раздяла?

Условието за раздяла е констатацията, че е настъпило дълбоко разстройство на брака. Дори когато е настъпило дълбоко разстройство на брака обаче, не може да бъде постановено решение за раздяла, ако това би накърнило интересите на малолетни или непълнолетни деца, родени по време на брака, или ако по други причини би било несъвместимо с правила за общостен живот. Ако съпрузите нямат общи малолетни или непълнолетни деца, съдът може да постанови решение за раздяла при искане и от двете страни.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

По правило правните последици от раздялата са същите като тези от развода. Разделеният съпруг обаче не може да сключи нов брак.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

„Унищожаване на брака“ означава отмяна с обратна сила на всички последици от брака. Бракът се приема така, все едно никога не е бил сключван. Единственото изключение е, че децата, родени по време на брак, който е унищожен, запазват статута на деца, родени в брак.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Основанията за унищожаване на брака са посочени в Кодекса за семейството и настойничеството (KRiO), а именно:

единият от съпрузите не е достигнал брачно пълнолетие (член 10 от KRiO),

единият съпруг е напълно недееспособен (член 11 от KRiO),

единият съпруг е психично болен или има умствено увреждане (член 12 от KRiO),

единият от съпрузите вече е сключил брак с друго лице (член 13 от KRiO),

съпрузите са кръвни роднини по права или съребрена линия (брата и сестри, включително доведени братя и доведени сестри, както и родените извън брака братя и сестри) или роднини по сватовство от първа степен (член 14 от KRiO). Въпреки това по важни причини съдът може да допусне сключването на брак между роднини по сватовство,

съпрузите са свързани чрез осиновяване (член 15 от KRiO),

представена е декларация, че при сключването на брака единият от съпрузите по някаква причина е бил неспособен да изрази своята воля, бил е в грешка относно самоличността на другата страна или под неправомерна заплаха (член 151 от KRiO),

ако бракът е сключен чрез пълномощник, упълномощаващата страна може да поиска бракът да бъде унищожен, ако не е било постановено решение от съда, което позволява бракът да бъде сключен чрез пълномощник, или ако пълномощното е било недействително или валидно оттеглено. Позоваването на това основание за унищожаване на брака обаче е невъзможно, ако съпрузите съжителстват на съвместни начала.

Всяка от горепосочените причини трябва да е съществувала към момента на сключване на брака. Освен това, след като основанията за унищожаване на брака отпаднат, сключеният брак не може да бъде унищожен, независимо от съществуването на такива основания в по-ранен момент.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Съдебното решение за унищожаване на брака е правоустановяващо и поражда последици за трети страни (*erga omnes*). Има два типа последици: *ex tunc*, т.е. последици, които важат с обратна сила, считано от момента на сключването на брака, например съпрузите си връщат семейното положение, което са имали преди сключването на брака, и своите предбрачни фамилни имена, съпругът и семейството на другия съпруг вече не са свързани по сватовство и не е възможно наследяване по закон;

ex nunc, т.е. последици, които възникват едва след като съдебното решение за унищожаване на брака стане окончателно, например по отношение на имуществените отношения.

Последиците от унищожаването на брака за отношенията между съпрузите и децата от техния брак и за имуществените отношения между съпрузите се уреждат от съответните правила за допускане на развод, съгласно които съпругът, който е встъпил недобросъвестно в брака, се третира по същия начин като съпруга, който носи вина за разстройството на брака.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способности за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

В Полша съпрузите могат да потърсят семейна медиация. Основните ѝ цели включват решаването на конфликти между съпрузи по такъв начин, че да се избегне развод или раздяла. Ако това обаче е невъзможно, предназначението на медиацията е да се определят по взаимно съгласие условията по развода (имуществени въпроси, грижи за децата). Услугите по медиация се предоставят главно от неправителствени организации, фондации и асоциации. Съпрузите могат да се възползват и от различни форми на семейна терапия, помощ от психолози, психотерапевти, групи за подкрепа и др. Медиацията е възможна и когато съдебното производство е висящо.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Молбите за развод, раздяла или унищожаване на брак трябва да се подават до компетентния окръжен съд (*sąd okręgowy*) по последното общо местопребиваване на съпрузите. Ако такъв съд няма, молбите трябва да се подават до компетентния окръжен съд (*sąd okręgowy*) по местопребиваването на ищеца.

При подаването на такива молби се начислява съдебна такса.

Към молбата трябва да бъдат приложени следните документи: копия на документите за гражданско състояние (удостоверение за брак, удостоверения за раждане на децата), пълномощно, предоставено на адвокат (ако съответната страна е определила адвокат по свой избор), и всички други удостоверения, които може да са свързани с делото (медицински удостоверения, официални удостоверения), административни решения и др.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Да. Страна, чието финансово състояние не ѝ позволява да заплати необходимата такса, може да подаде молба до съда за пълно или частично освобождаване от съдебните такси, а също така може да поиска от съда да ѝ бъде назначен представител.

Лице, което иска пълно или частично освобождаване от съдебни такси или назначаване на представител от съда, трябва да приложи към молбата удостоверение за своето финансово състояние (като попълни съответния формуляр, който се получава от съда), доказателство за възнаграждения (доходи) и друга информация относно имуществото и семейните обстоятелства.

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Да, във всички тези случаи е възможно да се обжалва пред второинстанционен съд. Съпрузите могат да обжалват решения на окръжните съдилища пред апелативните съдилища.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

В съответствие с Регламент (ЕС) 2019/1111 на Съвета от 25 юни 2019 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвлечане на деца (наричан по-нататък Регламент

„Брюксел IIб“), такива решения се признават в Полша автоматично без изискване за специални процесуални действия (член 30 и следващи от Регламент „Брюксел IIб“).

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Всяка заинтересована страна може да поиска постановяването на решение, потвърждаващо, че липсват основания за отказ на признаване на съдебно решение (член 30, параграф 3 от Регламент „Брюксел IIб“). В Полша такива молби се подават до окръжен съд (*sąd okręgowy*). Териториалната компетентност е определена съгласно член 103 от Регламент „Брюксел IIб“. Тази информация може да бъде намерена на [следния адрес](#).

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

Полша е страна по много международни споразумения, уреждащи посочения по-горе въпрос. Тези правила имат предимство пред полското международно частно право. Следователно, когато съпрузите са с различно гражданство, могат да бъдат прилагани различни правила. Ако няма международно споразумение, се прилага Законът за международно частно право от 4 февруари 2011 г. (*Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe*). В съответствие с член 54 от посочения закон прекратяването на брака се урежда от общото национално право на съпрузите към момента на подаване на молбата за прекратяване на брака. Когато съпрузите нямат общо национално право, приложимо е правото на държавата по местопребиваване на двамата съпрузи към момента на подаване на молбата за прекратяване на брака. Когато съпрузите нямат общо местопребиваване към момента на подаване на молбата за прекратяване на брака, приложимо е правото на държавата, в която двамата съпрузи последно са имали общо обичайно местопребиваване, при условие че единият от съпрузите все още има обичайно местопребиваване там. В останалите случаи браковете се прекратяват според полското право.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 17/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.